

А. О. Гачкевич

Міжнародний суд ООН

МІЖНАРОДНИЙ СУД ООН – головний судовий орган ООН. Діє у м. Гаага (Нідерланди) як колегія незалеж. суддів на підставі 14-ї глави Статуту ООН 1945, а також Статуту М. С. ООН, що є його невід’єм. частиною. Правила судочинства М. С. ООН визначені Регламентом 1972 та Практич. директивами 2001. Він виконує свої функції від 1946 і є правонаступником Постій. Палати Міжнар. Правосуддя – органу Ліги Націй. До складу М. С. ООН входять 15 суддів, яких обирають ГА ООН і Рада Безпеки ООН з переліку осіб, внесених до відповід. списку за пропозиціями нац. груп Постій. Палати Третей. Суду. Суддею М. С. ООН може бути особа, яка відповідає вимогам, встановленим у своїй державі до призначення на вищі судові посади, або фахівець з визнаним авторитетом у галузі міжнар. права. Громадян. приналежність суддів відображає осн. правові системи світу та домінуючі форми цивілізацій. До складу М. С. ООН не можуть входити двоє суддів з однаковим громадянством. Держава має право на обрання судді до складу М. С. ООН для розгляду справи за її участі, якщо серед суддів немає її громадян. Здебільшого до М. С. ООН обирають професорів міжнар. права, суддів найвищих судових інстанцій, а також профес. дипломатів. Строк повноважень судді – 9 р. із можливістю переобрання. Кожні 3 р. третину складу оновлюють. Судді М. С. ООН не можуть виконувати жодних представниц. або адм. обов’язків чи займатися ін. діяльністю профес. характеру, бути представниками, повіреними чи адвокатами в будь-якій справі. Здійснюючи свої повноваження, судді користуються дипломат. привілеями та імунітетами. Зі свого складу вони обирають голову та віце-голову (на 3 р. з можливістю переобрання) і призначають секретаря. Під час судових засідань рекомендована присутність усіх чл., для кворуму необхідна участь у засіданні хоча б 9-ти. Для ефектив. діяльності та вирішення окремих категорій справ (напр., щодо транзиту та зв’язку) створюють камери в складі 3-х та більше суддів і камери для спрощеного розгляду, що складаються з 5-ти суддів. Компетенція М. С. ООН охоплює справи, передані на розгляд сторонами, і питання, спеціально передбачені Статутом ООН та ін. діючими міжнар. договорами; в його юрисдикції – тлумачення міжнар. договорів, встановлення факту порушення міжнар. зобов’язання, визначення характеру та обсягу відшкодування за порушення міжнар. зобов’язань і будь-які ін. питання міжнар. права. Підставою для розгляду справи М. С. ООН є згода держав, між якими виник спір, способом порушення справи – нотифікація спец.

угоди або письм. заява із вказівкою предмета та сторін спору. М. С. ООН вирішує передані на розгляд справи на підставі міжнар. права, застосовуючи заг. і спец. міжнар. конвенції, що встановлюють правила, чітко визнані сторонами спору; міжнар. звичай як доказ всезаг. практики, визнаної як правова норма; заг. принципи права та рішення і доктрини найбільш кваліфіков. фахівців з публіч. права різних націй як допоміжні джерела для встановлення міжнар.-правових норм. Офіц. мови М. С. ООН – франц. та англ. Судочинство складається з письм. і усної частин. Письм. частина полягає в повідомленні меморандумів, контрмеморандумів, відповідей на них та всіх ін. необхід. документів; усна – у заслуховуванні свідків, експертів, представників повірених і адвокатів. Рішення приймають більшістю голосів присут. суддів; якщо кількість голосів однакова, перевагу має голос Голови. Кожен суддя М. С. ООН може висловити особл. думку, якщо рішення в цілому або частково не відповідає його позиції. Рішення М. С. ООН обов'язкове для сторін справи щодо предмета спору, остаточне й не підлягає оскарженню, крім перегляду у зв'язку з нововиявленими обставинами. М. С. ООН також надає консультативні висновки щодо будь-якого юрид. питання за письм. запитом із детал. викладенням питань ГА ООН, Радою Безпеки ООН або ін. зацікавленою установою з дозволу ГА ООН. Діяльність М. С. ООН значно вплинула на розвиток міжнар. права. Від 1948 до сьогодні він виніс понад 130 рішень у спорах між державами та оголосив 26 консультатив. висновків, зокрема рішення щодо делімітації мор. просторів у Чорному морі 2009 стосувалося України. У процесі розгляду від 2017 перебуває спір між Україною та РФ про застосування Міжнар. конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнар. конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Савчук К. О., Мельничук О. І. Міжнародний Суд ООН як засіб мирного розв'язання міжнародних спорів у сучасному міжнародному праві // Часопис Київ. університету права. 2013. № 4.

Бібліографічний опис:

Міжнародний суд ООН / А. О. Гачкевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65150>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).